

EL LLENGUATGE

13/VI/1976

Perquè treballem més

Una frase com ara Ens Apugen el sou perquè treballem més és perfectament ambigua. Pot significar que ens l'apugen (el sou) a fi que (o per tal que) treballem més o bé que ens l'apugen ja que (o per tal com) treballem més. En el primer cas treballar més és la finalitat del fet hipotètic d'apujar-nos el sou. En el segon, n'és la causa.

L'ambigüitat de la frase inicial prové de dos fets: la conjunció perquè és ambivalent, indica alhora causa i finalitat; i els verbs del primer grup (com ara treballar) en la primera persona del plural (i en la segona) tenen una mateixa forma en el present d'indicatiu i en el de subjuntiu: treballem i treballeu. Traslladant la frase a la primera persona del singular, per exemple, l'ambigüitat es destà només amb l'ús de la forma verbal: M'apugen el sou perquè trebal·li més (finalitat) i M'apugen el sou perquè treballi més (causa). En les dues primeres persones del plural cal recórrer a les locucions conjuntives que ja hem indicat: per tal que o a fi que (finals) i per tal com o ja que (causals).

En la llengua escrita, volent desfer aquesta ambigüitat, i per influència del castellà, n'hi ha que resolien les oracions de finalitat amb l'ús del conjunt «per a que». Aquest ús és totalment incorrecte i se n'ha de prescindir. La conjunció final, en català, és ben bé perquè, en un sol mot: No expliquem perquè ho entengui tothom. Si hi ha perill d'ambigüitat, d'ambivalència, ja hem vist com la llengua, generosa, ens ofereix tot d'altres recursos.

ALBERT JANE